

Bazen kavramlarla anlatılamayan bir şey için bir «şey» demek yeterli olur.

ŞEY!

Kısa..

Çok kısa,

Şey!

olaraktan söyleyeceğim herşeyi anlatmış oldum. (Ama sanırım kimse birşey anlamadı!?)

Yaşadığımız evrende çok büyük ve hatta sonsuz bir çokluk vardır. İnsanlar bu sonsuzluğu bakarak, koklayarak, hissederek ve bilimum diğer şekillerde algılar. İlk olarak bu algılamayı inceleme altına alalım. Bu algılama «Duyumsama > Ayıklama > Doldurma» şemasındaki gibi gider. Örneğin masaya parmağımızı değdirdiğimizde nasıl bir algılama süreci yaşadığımızı bir görelim; parmağımızı masanın bir noktasına değdirdiğimizde, o noktadan parmağıma sonsuz sayıda veri gelir. Bunlar sertlikti, pürüzdü, her bir atomun tepkisiydi, hepsi ayrı ayrı veriler verir parmağımıza, bunları biz duyumsarız. Daha bu duyumsanmış veriler beynimize gelmeden, birçoğu elenir, ayıklanır. Geriye kalan diğer veriler beynimize ulaşır ve orada doldurularak gestaltı oluşturur. Gestalt, Wertheimer, Koffka, Köhler ve Lewin gibi psikologların kuramlarına temel olarak geliştirdikleri, almancada biçim anlamına gelen, parçaların bütünü oluşturmasıdır. Gestaltı anlatmak için şöyle bir örnek verilebilir; karenin dört köşesini betimleyecek dört tane nokta koyalım ve birine bunun ne olduğunu soralım, o kişi zihninde bu dört noktanın arasını doldurur ve kare der direk, bunu yaparken kullandığı, daha evvel zihninde yerleşmiş bulunan ve bu algıların tek bir şey olarak bütünleşmesiyle örtüşen kare gestaltıdır. Ve nihayetinde, ayıklanmış bütünlerden arta kalanların, doldurularak birleştirilmiş son biçiminin, zihinde oluşmasıyla, algılama tamamlanır.

Şimdi asıl meseleye gelelim; bu gestaltların çakışmaması sorununa. Gestaltlar sözlerle ifade edilmeye çalışılınca, kavramlara dönüşür. Şimdi içinde sandalye bulunan bir odada arkadaşıyla birlikte duran ve gözü bağlı olan bir kişiyi düşünelim. Arkadaşı ortama bakıp zihninde bir gestalt oluşturacak, bunu kendisine kavramları kullanarak ileticek ve onun oturmasını sağlayacaktır. Arkadaşı şöyle bir bakıp, «Üç adım at, önünde bir sandalye olacak ona otur» diyor. Bunun üzerine gözü bağlı olan düşünmeye başlayacak, zihninde bir tasarım oluşturup ona göre hareket edecektir, ama arkadaşının zihninde oluşturmuş olduğu tasarım kendinceydi; örneğin arkadaşına göre üç adım olan gözü bağlı olana göre iki adım olabilir. Bütün bu olaylardan sonra, daha hareket etmeden gözündeki bağı çözersek, önüne bakar ve tasavvur ettiği şeylerin gördüğü şeylerden farklı olduğunu farkeder, zihninde mavi, rahat, geniş bir sandalye tasarlamıştır ama karşısındaki mor küçük bir taburedir ve arada tahmin ettiğinden çok daha kısa bir mesafe vardır. İki kişinin zihninde oluşan ve aynı kavramlara tekabül eden gestaltlar farklı olduğundan, aynı cümleden bu iki kişinin anladıkları da farklılık arz eder. Şimdi bu olayı başa saralım ve ilk kişinin gözlerini hiç bağlamayalım. Arkadaşı o'na «Üç adım at önünde bir sandalye olacak ona otur.» dediği zaman, dönüp bakar ve gördüğü mesafeyi üç adımlık beller, «sandalye» ile mor tabureyi zihninde eşler. Baktığımız zaman bu gestaltların iletilmesinde pratikte sorun çözülür, ama teorideki sorun hala bakidir.

İnsanlar zihninde oluşanı kavramlarla ifade edemeyince «şey» der. Üstelik bazen kavramlarla anlatılamayan bir şey için bir «şey» demek yeterli olur.

Şimdi bütün bu söylediklerimi bir sözcükle özetlemem gerekirse -umarım bu defa anlarsınız-
:

Şey!